SEPTEMBER
1 Č Egidij
2 P Štefan, kralj +
3 S Sabina
4 N 13. pobink.
5 P Delavski dan
6 T Magen, opat
7 S Regina
8 Č Mali Šmaren
9 P Peter Klaver +
10 S Nikolaj Tol.
11 N 14. pobink.
12 P Ime Marije
13 T Notburga
14 S Povišanje sv. Križa
15 Č Mati ž. žalosti
16 P Kornelij + 3

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 171. CHICAGO, ILL., SOBOTA, 3. SEPTEMBRA — SATURDAY, SEPTEMBER 3, 1938 LETNIK (VOL). XLVII.

Pretirane zahteve nazijev - Priprave za želez. stavko

Novo upanje nastalo, da se bo češko-nemški spor poravnal brez orožja. — Hitler in Henlein konferirala glede pogojev, ki jih nameravajo staviti Nemci. — Zahteve bodo brškone take, da jim Čehoslovaška ne bo mogla ugoditi.

Pariz, Francija. — Mednarodna napetost, ki jo je izzval nemško-češki spor, se je zadnje dni nekoliko polegla, vsaj toliko, da se je porodilo upanje, da se utegne zadeva poravnati brez orožja. Povod za to domnevo je zlasti v tem, ker je nazijsko časopisje, katero se lahko smatra kot odsev stališča vlade, ker je pač popolnoma kontrolirano od nje, nekoliko omililo sovražne izbruhe proti demokratičnim velesilam, zlasti pa še proti Čehoslovaški.

Z zaupanjem se zato pričakuje, da bodo nazijski pogoji, ki so imeli biti stavljeni ta petek, ako že ne povsem sprejemljivi, vsaj tako zmerni, da bodo lahko tvorili podlago za nadaljnje razgovore. O teh pogojih se je vršila ta četrtek konferenca med Hitlerjem in voditeljem čeških Nemcev, Henleinom, na Hitlerjevem letovišču v Berchtesgadenu na Bavarskem. Od te konference se dosti pričakuje; ali bo pomirila svet, ali pa bo tako usodna, kakor je bila usodna za Avstrijo konferenca, ki se je vršila na istem kraju meseca marca.

Kaj bo Hitler zahteval od Čehoslovaške, bo seveda zavisno v popolno negotovost, dokler ne bo on sam tega objavil. Iz raznih znamenj pa se dajo sklepati nekatere glavne točke. Ena med temi se utegne glasiti, da se trem in pol milijona sudetskim Nemcem dovoli avtonomija v najširšem obsegu, ki bo merila takorekoč na popolno samostojnost. Dalje,da mora Čehoslovaška razveljaviti svoje pakte in zveze z drugimi državami, v prvi vrsti seveda s sovjetsko Rusijo, in da mora nasprotno skleniti nenapadalno pogodbo z Nemčijo, in končno, da mora pristati na carinsko enotno zvezo z Nemčijo. Neki nazijski list je poleg tega izrazil zahtevo, da se morajo Čehi odpovedati vsaki vodilni vlogi na Čehoslovaškem.

To so zahteve, ki jim Čehoslovaška gotovo ne bo mogla zadostiti, ne, da bi pri tem žrtvovala svoje samostojnosti in postala le lutka v nazijskih rokah.

VIHAR NA JAPONSKEM

Strahovit tajfun rušil hiše in ubijal ljudi.

—o—

Tokio, Japonska. — Strahovit vihar, tajfun, je zadivjal ta četrtek zjutraj nad delom Japonske, zlasti nad tukajšnjim mestom in nad Jokohama. Ker so bila razdejana skoraj vsa občevalna sredstva, se še ni moglo ugotoviti, koliko škode je napravil. Do četrtka večera so našteli, da je izgubilo življenje 34 oseb, svoje domove pa do 15,000 ljudi. Vihar je večje število ladij vrgel na obrežje. Neka vas, ki je štela okrog 300 hiš. je bila popolnoma razdejana, toda upa se, da si je večina prebivalcev rešila življenje.

—o—

DOBRA ŠALA GA SPRAVILA V ZAPOR

Chicago, Ill. — Skozi tri ure je osrednja policijska stražnica dobivala zadnjo sredo zvečer telefonske klice o raznih nerednostih, ki jih povzročajo tu in tam pijani policisti. Enkrat se je javilo, da dva policijska poročnika veseljačita v nekem salunu, drugič, da štirje policisti proizvajajo plesne predstave, potem zopet, da cela patrulja vriska in poje, itd. Celih 25 takih slučajev je bilo javljenih, a vedno, kadar je policija prispela na lice mesta, ni našla nikogar. Končno je bilo tega že dovolj in pri naslednjem klicu je policist zadrževal tistega, ki je govoril, tako dolgo pri telefonu, da je imela patrulja čas, dospeti do njega in ga je tudi aretirala v osebi nekega Rudolfa Maffaerka ter napravila njegovi svojevrstni zabavi konec.

—o—

RUSKA PONUDBA AMERIKI

Riga, Latvija. — Neki krogi trdijo, da so izvedeli, da je sovjetska vlada naprosila Ameriko, naj sprejme ruske mladeniče v svoje vojaške akademije, da se bodo tamkaj učili za častnike, katerih Rusija po vseh "čistkah", ki so se izvršile v njeni armadi, nujno potrebuje. V zameno za to obljublja Rusija, da bo v Ameriki nakupila za sto milijonov dolarjev blaga za graditev svojega brodovja. Izrazila se je obenem,da se bo obrnila na Francijo, ako bo Amerika ponudbo odklonila. Ameriška vlada je ponudbo baje hladno sprejela.

—o—

"ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

AMBICIJA V NAPAČNO SMER

Chicago, Ill. — 46 letni E. K. Hayden je zadnjo sredo padel v roke policije, ko je skušal oropati neki poštni nabiralnik. Aretacija pa možakarja ni posebno potrla; nasprotno, takoj je začel delati načrte glede svoje bodočnosti v zaporu. Zapora je namreč navajen, kajti od leta 1919 naprej je odslužil v njem že šest terminov. Zdaj se je izrazil, da bi najraje videl, da bi ga poslali zopet v federalno kaznilnico v Leavenworth, Kans., kjer je bil že štirikrat, češ, da tam znajo upoštevati njegovo univerzitetno izobrazbo. Dali so mu delo z "dobro plačo", namreč začetkoma po $8 na mesec, kar se je stopnjevaje zvišalo, da je letos v juliju, ko je bil odpuščen na probacijo, dobil celih $18. Zdaj mož goji upanje, da se bo dokopal do najboljše službe v kaznilnici,ki plačuje po $22.30 na mesec.

ITALIJA IZŽENE JUDE

Priseljeni Judje morajo zapustiti državo.

—o—

Rim, Italija. — Na seji vladnega kabineta, ki se je vršila ta četrtek, se je sklenila za Jude usodna odredba. Glasom nje se bodo namreč morali vsi Judje, ki so prišli v Italijo po 1. januarju 1919, izseliti iz države. Izvzeti niso niti tisti, ki so si med tem časom pridobili italijansko državljanstvo, kajti to jim je bilo odvzeto. Za Jude, ki jih odredba prizadene, so označene tiste osebe, katerih oče in mati sta Juda, ne glede na veroizpoved. Pričakuje se, da se bo večina Judov izselila v Abesinijo in druge italijanske kolonije v Afriki.

—o—

KONFERENCA GLEDE BEATIFIKACIJE

Chicago, Ill. — Iz Vatikana so prispeli semkaj cerkveni dostojanstveniki, da sestavijo s kardinalom Mundeleinom načrte glede proglasitve blaženim Matere Cabrini. Tozadevni obredi se bodo vršili 13. novembra v katedrali sv. Petra v Rimu in jih bo vodil kardinal Mundelein.

—o—

PRAVIJO, DA JE KONEC POLETJA

Chicago, Ill. — Po pratiki se poletje konča sicer šele s 23. septembrom, toda v praktičnem življenju ga odnese s seboj avgust, kakor se trdi. In zdaj ob koncu kaže statistika, kar vsi tudi brez nje vemo, da je bilo v Chicagi in okolici letošnje poletje bolj vroče in bolj mokro, kakor navadno. Povprečna temperatura je bila namreč 72.2, dočim je normalna 70.5, in padavin je bilo 12.80 inčev napram normalnim 9.84 inčem.

—o—

Protiverski tisk je strup za vsako hišo. Ta strup uničuje blagoslov v družinah, včasih hitreje, včasih pozneje.

NAZNANILO NAROČNIKOM

Zaradi narodnega praznika, Delavskega dne, ki ga obhajamo v ponedeljek, bo izostala torkova številka našega lista.

KRIŽEM SVETA

— **Benetke, Italija.** — Posebna mednarodna komisija je zadnjo sredo izbirala najboljši svetovni film. Na vpliv Italije se je izbral nemški film o olimpijskih igrah v Berlinu. Ameriški in angleški član sta s protestom zapustila zborovanje, češ, da je pri izbiri igrala politika.

— **Pariz, Francija.** — Iz Burgos, Španija, se poroča, da je nacijonalistična vlada pozvala vse državljane svojega ozemlja, ki prebivajo v inozemstvu, da se takoj vrnejo domov. Istočasno so se preklicala vsa dovoljenja za vstop v Španijo ali za odhod iz nje.

— **Tokio, Japonska.** — Japonska vlada je zavrnila protest Amerike glede napada na neki potniški aeroplan, ki je bil last ameriško-kitajske družbe, in ki je bil izstreljen. Japonska pravi. da dogodek ni zadeva ameriške vlade.

—o—

NAZIJSKI ODGOVOR ŠKOFOM

Berlin, Nemčija. — Neki nazijski list je zadnjo sredo odgovoril na pastirsko pismo, ki so ga izdali nemški škofje in v katerem se navaja, da postajajo napadi na cerkev čimdalje bolj nasilni. Odgovor omenjenega lista je tak, da skuša napraviti sliko, kakor bi katoliška cerkev uživala v Nemčiji pravi raj, češ, postavljala so se nova cerkvena poslopja v zadnjih petih letih z državno podporo, pospeševala so se cerkvena zborovanja, in katoliško življenje je sploh izredno dobro cvetelo, ter, da so torej navedbe škofov laži, skovane od "političnega katolicizma". — Pripomba na to je, da je katoliško življenje res cvetelo, toda ne s pomočjo vlade, pač pa kljub pritisku vlade.

ŽELEZNIČARJI V BOJU

Voditelji železničarskih unij sklenili, da se proglasi splošno glasovanje glede stavke.

—o—

Chicago, Ill. — Predsedniki 18 bratskih organizacij železničarskega delavstva so se ta četrtek sestali v tukajšnjem Morrison hotelu, da sestavijo načrte za splošno glasovanje med železničarji glede tega, ali naj se proglasi generalna stavka, ali ne. Do tega sklepa je prišlo, ko se je brez uspeha končalo pogajanje med delavstvom in železniškimi družbami, potem, ko so te zahtevale, da se mora železničarjem znižati plača za 15 odstotkov.

Nikakor pa še ni gotovo, da bo do stavke prišlo, tudi, ako bo delavstvo glasovalo za njo; sigurno vsaj ne pred začetkom novembra. Po federalnem zakonu, ki urejuje odnošaje med železnicami in delavstvom,mora namreč ostati položaj ne izpremenjen skozi 30 dni po objavi za glasovanje glede stavke. Potem še stopi v akcijo posebna komisija, imenovana od predsednika, ki ima ugotoviti dejanski stan in posredovati. Šele, ako bo ta popolnoma neuspešna, lahko pride do stavke. Ta železničarski zakon je bil tako uspešen pri preprečevanju stavk, da je bilo od leta 1926, kar je stopil v veljavo, izredno malo stavk na železnicah.

Eden železničarskih voditeljev je v pojasnilo glede koraka, ki so ga zdaj podvzele unije, omenil, da niso železniške družbe mogle navesti nobenega pravega razloga, zakaj bi bilo potrebno, da se delavske plače znižajo za 15 odstotkov.

—o—

LINDBERGH V RUMUNIJI

Cluj, Rumunija. — Mr. in Mrs. Lindbergh sta po obisku v Rusiji posetila tudi tukajšnjo državo in sta z aeroplanom priletela semkaj zadnjo sredo.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

BOMBARDIRANA ANGLEŠKA LADJA

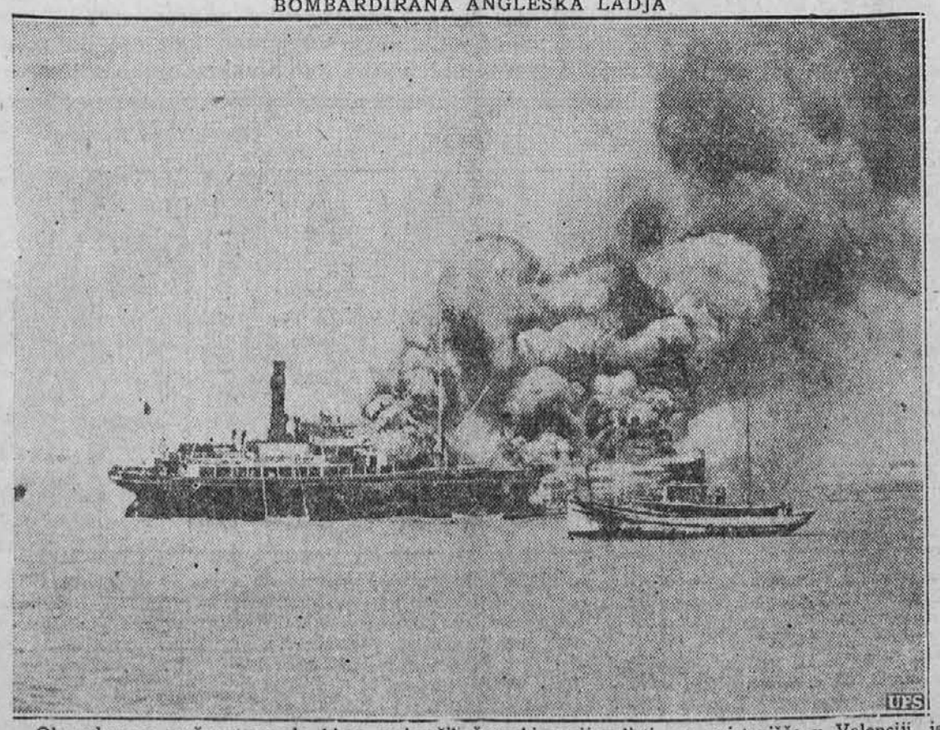

Ob nedavnem zračnem napadu, ki so ga izvršili španski nacijonalisti na pristanišče v Valenciji, je postala žrtev bomb ponovno ena angleških tovornih ladij in slika kaže, ko je eksplozija povzročila požar na njej.

Iz Jugoslavije

Tragična smrt delavca v državnem rudniku pri Žalcu, katerega je ubila elektrika. — V ormoških in ljutomerskih goricah se pohvalijo z dobro letino grozdja, medtem bo pa sadja manj. — Drugo iz starega kraja.

Žrtev poklica

Žalec, 12. avg. — V državnem rudniku v Zabukovci pri Žalcu se je pripetila včeraj kmalu po 18. težka nesreča, ki je zahtevala življenje 46 letnega elektromonterja g. Franca Karnovška.

Po končanem delu v električnem transformatorju, kjer se stransformira električna napetost 20.000 voltov, se je Karnovšek sredi pogovora z dvema tovarišema, ki sta mu prej pomagala, oddaljil z očividnim namenom, da še nekaj pregleda v transformatorju, pri tem pa je prišel v dotiko z električnim tokom 20.000 voltov in se na mestu zgrudil mrtev.

Pokojni,ki je bil iz Št. Petra v Sav. dolini in si je šele pred nekaj leti pozidal v Žalcu blizu železniške postaje lepo stanovanjsko hišo ter tako ustvaril sebi in svojcem prijetno domovanje, je bil znan kot eden najboljših elektromonterjev in je kot prvovrsten strokovnjak zgradil dve električni napravi v Zabukovci, kjer je bil zaposlen od novembra 1923.

—o—

Dobra letina

Sv. Bolfenik v Slov. goricah, 9. avg. — Stanje vinogradnikov v tukajšnjem vinorodnem okolišu je do sedaj še vedno zadovoljivo, ker smo se raznih trtnih škodljivcev in bolezni z uspehom branili, a toča nas do sedaj — hvala Bogu — še tudi ni obiskala, izvzemši ono majhno škodo, ki jo je v mesecu juniju tu in tam povzročila na listih. — Glavna vinogradna opravila so po večini končana. Zaradi suše plevel v vinogradih ni preveč pognal, zato so le nekateri vinogradniki obavili tretjo kap, pač pa je močna rast trte prisilila viničarja. da je letos vršičkal prej kot po navadi.

Kar se tiče sadja, pa se žal, ne moremo pohvaliti. Sadno drevje je le tu in tam, in sicer v bolj zavetnih legah obrodilo, drugod pa ne. Močna suša tudi ni dala plodu, da bi se razvil; ostal je zvečine droben, a še ta močno odpada. S črešnjami smo bili zadovoljni, a sliv in češpelj ne bo nič.

Viničarji (moške osebe), ki se pri nas razidejo takoj po opravljenem goriškem delu dol proti Hrvatskemu na mlatvo, da si zaslužijo primerno množino žita, se že vračajo z žalostnimi obrazi, ker so jim zaslužek, tako zvani "mertuk" odkršile po večini motorne mlatilnice,ki delajo sedaj skoraj že v vsakem selu. V prejšnjih časih je imel viničar "mertuk", to je desetina namlačenega žita, s svojo družino često čez vso zimo za živež, a v poslednji dobi je za ta zaslužek močno prikrajšan. Gospodarji, lastniki vinogradov, sicer viničarskim družinam po možnosti pomagajo, a kaj vse to koristi, ko pa jih tudi tarejo gmotni križi in težave, zato s sadkim upom in nestrpno čakajo na dobro vinsko letino, zakaj ako bo deležen vinogradnik blagoslova vinskih goric, tudi viničar kot oskrbovalec vinske trte ne bo pozabljen.

—o—

Jakličev dom

Iz Dobrepolj poročajo, da so v nedeljo 21. avgusta slovesno blagoslovili temeljni kamen za Jakličev dom, katerega so začeli tam graditi.

—o—

Nesreča na stavbi

V ljubljansko bolnico je bil pripeljan 26 letni zidar Anton Menard s Starega trga, zaposlen v Robbovi ulici v Ljubljani. Delal je na neki stavbi, pa se je po nesreči dotaknil električne žice, padel z odra in pri tem dobil nerodne poškodbe na rokah,poleg tega še močan pretres možganov.

—o—

Stara najdba

Na Vranskem polju, kjer so izkopali že mnogotere ostanke iz stare turške dobe, so pred kratkim izkopali pečatni prstan, ki ima vrezan meč in polmesec z zvezdo. Take prstane so nosili samo visoki turški dostojanstveniki.— Vrana je bila v 16 stoletju sedež turškega namestništva.

—o—

Požarna nesreča

Pred kratkim se je neke noči vnela hiša 58 letne posestnice Julijane Povalejeve v Bukovju pri Slivnici. Hiša je zgorela do tal.

—o—

Nesreča delavca

V kamnolomu v Paki pri Velenju je padel na delavca Vinka Vodenika velik kamen in mu poškodoval drobovje. Nezavestnega so pripeljali v celjsko bolnico.

—o—

Velik tabor v Metliki

V nedeljo 21. avgusta so imeli v Metliki velik narodni belokranjski mladinski tabor, pod pokroviteljstvom ljubljanskega župana Dr. Adlešiča. Ob tej priliki je mladina nastopila z raznimi tekmami na Vereju pri Metliki.

—o—

Pobegnila iz zapora

V Komendi pri Kamniku na Gorenjskem so na sejmu prijeli zvito žeparico Ivano Majdičevo in jo pripeljali v kamniške zapore. Pa je drzna tatica pobegnila. Ko je nekaj delala na dvorišču kaznilnice in je oskrbnik zapora obračal pozornost na drugo stran, je s sekiro vlomila dvoriščna vrata in ušla. Ubrala jo je proti Tržiču kar čez gozdove. Ko je čuvaj opazil da je ušla, jo je začel zasledovati z motornim kolesom in jo je tudi izsledil v Naklem ter jo privedel nazaj.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
DINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd.,Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrt leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75
Posamezna številka	3c

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd.,Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75
Single copy	3c

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illincis, under the Act of March 3, 1879.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

K delavskemu prazniku

Delavski praznik v Združenih državah se praznuje vsako leto prvi ponedeljek v mesecu septembru. Ta praznik je narodni praznik, ki se praznuje v vseh državah in teritorijah Zdr. držav izvzemši Severne Dakote in gotovega dela v državi Louisiana. V Wyomingu ga proglaša državni guverner.

Ta praznik je določen, da se na ta dan ves narod spominja dela in onih, ki opravljajo delo na razne načine. Ta dan spominja vse, da je delo tisto dejstvo, potom katerega je svet prišel do svojega velikega razvoja, kakoršnega je dosegel. Delo je prineslo svetu ves njegov uspeh. Potom dela se je dosegel razvoj vsega, kar ima svet. Bi ne bili ljudje delali in se trudili, svet bi ne imel tega, kar ima.

Kaj pa je delo? Mnogi mislijo in imajo za delo samo težaška dela. Zato kar je treba velike fizične moči, da se dviga in premika. One, ki imajo uradniška dela, znanstvena dela, itd. pa zavidajo in naučeni tako po raznih podpihovalcih radikalcih take še sovražijo. Tako mišljenje je napačno. Vsak človek ima gotovo delo in je istega dolžan v vesti pošteno in pravično vršiti. Red vedno bolj in bolj kompliciranega življenja človeške družbe v svetu, zahteva vseh vrst poklicev, vse vrste delavce. Potrebni so delavci težaki, potrebni so razni rokodelci, potrebni so vse vrste uradniki, potrebni vse vrste profesijonalci, potrebni so voditelji podjetij, potrebni so ti in oni, samo vprašanje je, kako vsak svoje delo vrši. Vsak človek na svetu je gotove vrste delavec, ki če vrši kakoršnokoli delo, ki služi splošnosti človeške družbe v korist, je koristen delavec. Ne gre torej, da bi zavidali med seboj eden drugega, češ, ta ima boljše delo, boljšo službo kakor jaz. To bi bila krivica. Vsak je na svojem mestu potreben in koristen, dokler to svoje delo, ki mu je odločeno, pošteno in pravilno vrši.

Svet bi ne imel danes velikega tehničnega razvoja, če bi ne imeli veleumov, ki težko delajo s svojim umom, da pridejo do novih iznajdb. Svet bi ne imel hitrih železnic, ne imel bi brzoparnikov, ne imel bi zračnih letal, ne imel bi brzojava ne telefona in marsikaj drugega bi ne imel, da ni imela družba raznih prizadevajočih ljudi, ki so s svojimi velikimi duhovi vstvarjali v svojih zamislih te iznajdbe in jih dali kot darove svojih iznajdljivih duhov človeški družbi. Ko bi svet ne imel teh velikih duhov, bi tudi težaški delavci ne imeli dela, ne imeli bi dela pri raznem stavbinstvu. Zakaj govorimo o tem? Zato, da bi pokazali, kako je vsako delo v družbi potrebno in da se moramo vsi ljudje med seboj podpirati in spoštovati, ker smo eden drugemu potrebni. Spoštovati moramo delo vsakega, če je le koristno družbi. In to delo so imeli pred očmi tisti, ki so pred več desetletji določili v tej deželi poseben dan in ga imenovali za delavski praznik. Določili so ta dan zato, da bi ljudje vsaj enkrat v letu mislili ob praznovanju delavskega praznika tudi na delo, ki so ga investirali ljudje v toku stoletij za izboljšanje in za čimvečji razvoj tehnike in vsega, kar poseduje človeška družba.

Veliki slovenski delavski prijatelj in voditelj Dr. Janez Evangelist Krek je zaklical: "Delu slava — delu čast!" Štiri kratke besede, pa vse povedo. V njih je povedano vse, kar je treba o delu povedati. Pošteno delo zasluži vedno slavo, čast in priznanje. Brez tega bi sploh na svetu ne bilo ničesar mogoče. Zato kdor pošteno in pravično dela, pa naj bo v kakoršnemkoli poklicu, stanu ali karkoli, zadosti vsemu, kar od njega zahteva Stvarnik in življenje, ki mu ga je Stvarnik dal. In poštenemu delu slava in čast!

Z ozirom na zaposlenost nimajo delavci v zadnjih letih prav posebnega vzroka se hvaliti z razmerami. Razmere niso ugodne. Po vsem svetu so klaverne gospodarske razmere in s temi vred tudi klaverne delavske razmere. To je, da ni dela, ne zaslužka. Če je to naravni pojav se bo prej ali slej preokrenilo. Ako pa je to umeten pojav, kar mnogi dokazujejo da je, to je tak pojav, da so ga posedujoči krogi kapitala povzročili in da je po njihovi gospodarski politiki prišlo do te krize, potem je to velika krivica, ki se bo prej ali slej občutno maščevala nad onimi, ki to politiko igrajo.

V splošnem pa, kar se tiče delavskih zakonov in delavskega varstva pa človeška družba napreduje. V Združenih državah je delavstvo zadnjih šest let pridobilo potom postavodaj mnogo. Socialne reforme, kot starostna pokojnina, zavarovanje proti brezposelnosti, zavarovanje proti nezgodam in nesrečam, zdaj mezdni zakon in tedenski čas dela, vse to so pomenljive in važne pridobitve za delavce te dežele. Ne trdimo sicer, da so vse te pridobitve stoprocentne. Ne, so še tudi pomanjkljive in nezadostne. Ampak tukaj so. Podlaga je narejena in na tej podlagi se bo po zahtevah razmer zidalo naprej vse kar bo zahtevala pravičnost za delavski stan. In že s tem, da se je začelo, da se je napravilo podlago, je za delavce veliko pridobljenega. Tudi to je veliko delo, velika zmaga, ki se jo mora vsak delavec te dežele veseliti.

Koncem konca nam nudi pregled le nekak napredek tudi za delavce. In tega se moramo delavci veseliti. Borba za druge pravične zahteve pa se bo nadaljevala.

Praznujmo delavski praznik! Delu slava — delu čast!

TO IN ONO IZ LA SALLE

La Salle, Ill.

Vsem slovenskim rojakom v La Salle naj bo s temi vrsticami povedano, da bo v nedeljo 4. septembra minilo 20 let, kar je bila naša veličastna cerkev sv Roka blagoslovljena. Takrat, ko se je cerkev blagoslavljala in morda tudi še potem je marsikateri menil, da ne bo včakal dvajsetletnega jubileja. Toda, kakor vidimo, nas je še precej, ki smo dočakali tega srečnega dneva. Veliko je seveda tudi takih faranov, ki so že odšli po svoje plačilo, njihovi telesni ostanki pa počivajo na božji njivi pri sv. Vincenciju.

Med spomini, ki nam uhajajo nazaj v dobo pred 20. leti, je tudi da, lahko rečemo, da so bili tedaj časi še nekako dobri. Zato se je takratni g. Rev. Šaloven odločil, da je farane na farni seji 16. maja leta 1916 opogumil, da se je tako prihodnjega leta, 1917, pričelo z zidanjem nove cerkve. Takrat je bilo sklenjeno, da se izbere štiri dobre može, da bodo šli okolu faranov od hiše do hiše in pobirali prostovoljne prispevke v ta namen. Zares so bili izbrani Mr. Fr. Bruder, St., ki še živi, dalje Mr. Joe Gende, ki je že umrl, Mr. Joe Bratkovič, ki se je izselil iz La Salle in morda še kje živi ter pisatelj teh vrstic Anton Strukel. Že takrat se je nabrala lepa svota in 5. julija leta 1917 se je pričelo z delom. Dne 20. avgusta leta 1917 je bil blagoslovljen vogelni kamen in v dobrem letu časa je bila cerkev dodelana. Dne 1. septembra, 1918 nedelja, je bila tisto leto, je bila v cerkvi prva sv. maša, katero je daroval sedaj že pokojni Father J. Plevnik, župnik na župniji sv. Jožefa v Jolietu. — Dobro se še spominjam, koliko dobrih ljudi je na to slavnost pripeljal iz Jolieta sedaj že tudi pokojni Mr. Anton Nemanich; poleg tega tudi svoj pevski zbor sv. Cecilije, da je bila to ena res lepih parad, ki je mi, ki smo jo videli, ne bomo nikoli pozabili. Takrat smo imeli tudi velik farni piknik tam gori na 16. cesti. — Danes je od tedaj že dvajset let, zato sem napisal te vrstice, v spomin faranom in farankam župnije sv. Roka.

Zadnje dni so obiskali našo naselbino nekateri ožji naši prijatelji, med katerimi je bil Mr. John Ovnik, ki je obiskal naša dobra farana Mr. Antona in Johna Ovnika. Mr. Ovnik živi v Chicagi na 22nd St., sedaj Cermak Rd. in je krojač, ki je že par let tam. Nadalje je obiskala tukajšnje dobre prijatelje in znance tudi Mrs. Mary Penca, ki je obiskala Mr. in Mrs. John Vidriha na 6. cesti. Ona je sestra Mr. Vidriha in je bila rojena v Smolenji vasi na Dolenjskem. — Med drugimi nas je po več letih obiskal tudi naš rojak Mr. Jakob Mali, ki je prišel iz države Ontario, v Kanadi. Obiskal je brata v De Pue in nekatere v La Salle. — Preteklo nedeljo sta bila na obisku Mr. Miha Brienk in Mr. John Jakše, iz Chicage, Ill., ki sta obiskala Mr. in Mrs. M. Hartelna na 2. cesti. — Vsem tem obiskovalcem prav lepa hvala za prijazne obiske. — Po številnih obiskovalcih se lahko sodi, da je naša naselbina vsem obiskovalcem zelo priljubljena. Bog vas živi! — Vsem bralcem tega lista pozdrav. Ob enem pa priporočajte list Amerikanski Slovenec vsem v naročbo in prepričani bodite, da ste s tem storili veliko dobro delo.

A. Strukel

KAJ PIŠE ROJAK Z WEST PULLMANA

West Pullman, Ill.

Ker ravno obnavljam naročnino za ta nam priljubljeni list Amerikanski Slovenec, bom napisal par besed, da bote vedeli drugod, kako je kaj pri nas. Z delom slabo vsepovsod, tudi pri nas in pri International Harvester Co. skoro vse stoji. S tem je tudi veliko naših rojakov prizadetih. Kedaj se zopet odpre delo, je uganka.

Pred par tedni sem bral dopis iz So. Chicage, od Novinarja, v katerem je opozoril te, ki so baje naročili grozdje pri Mr. J. Konda, da ga ne bodo dobili, ker ga je neurje pokončalo. — Torej, ker so bili tam prizadeti po neurju, naj se oglasijo pri mojem zetu. On ima trto. na kateri je nič manj kot 320 grozdov. Ta trta prekaša še ono v starem kraju, o kateri sem pred nedavnim bral med jugoslovanskimi novicami v tem listu, o kateri je bilo pisano, da je imela 164 grozdov. Jaz sem že večkrat vabil Novinarja, da si naj pride to trto ogledat in preštet grozde in tudi obljubil mi je, da bo prišel, pa ga še sedaj ni. Ne vem kaj je temu vzrok. da ga ni. Sicer pa saj lahko še pride. Sedaj bo lahko že pokusil, kakšna bo ta "roba".

Naj tudi omenim o southchikaškem romanju v Lemont k Mariji Pomagaj, katero je bilo v nedeljo po Veliki maši, katerega sem se tudi jaz udeležil. Udeležba je bila precej velika. Pohvale vredno je pa omeniti pevsko društvo "Zarja" iz So. Chicage, ki je tako krasno zapelo latinsko mašo, ki se je darovala na prostem tam gori na griču pred lurško votlino. Posebno se mi je pa dopadla pesem "Povsod Boga..." ki so jo zapeli po sv. maši. Ta pesem mi je znana še iz starega kraja. Torej čast pevovodji Mr. J. Sterbentzu, ki tako dobro vodi svoje pevce.

Operaciji se je morala podvreči Miss Margaret Kobe, katero je srečno prestala v St. Mary's bolnišnici na 95. cesti. Želimo ji, da skoro okreva in se zdrava povrne nazaj domov. Za druge bolnike ne vem, razun naša zastopnica Mrs. Bokal nekaj stoka okolu zdravnikov. Tudi njej želim, da bi bila zdrava in bi ne hodila več okolu zdravnikov, kot želim to tudi sam sebi. — Drugih posebnih novic pa menda tukaj ni, vsaj meni niso znane. — Pozdrav vsem bralcem in naročnikom tega lista, listu pa veliko naročnikov in dobrih predplačnikov.

Martin Golobič

WILLARDSKO VABILO NA VESELICO

Willard, Wis.

Članom in članicam društva Marije Pomagaj št. 174 se naznanja, da priredi naše društvo veselico v nedeljo 4. sept. v društveni dvorani. Tako je bilo sklenjeno na glavni seji že meseca decembra lanskega leta. — Zato ste prav lepo vabljeni, da se vsi udeležite te veselice. Pridite v velikem številu. Na to veselico vabimo tudi naše bratsko društvo sv. Družine št. 136 in vse naše farane in faranke. Na veselici bo dobro preskrbljeno za vse žejne in lačne. Za one, ki so lahkih nog, bo pa igrala Klaricheva orkestra.

Naj še omenim, da se že sedaj pripravljamo na cerkveni bazar, katerega bomo priredili enkrat prihodnji mesec. Zato žene in dekleta, pripravite kaj lepega; pa tudi možje in fantje, ne zaostajajte za ženskami. To bo za našo faro, zato mbramo vsi delovati. O bazarju bo že še poročano, za danes naj bo samo toliko omenjeno, da ne pozabite. — Pozdrav čitateljem in prijateljem tega lista.

Mrs. Johana Artač

KAJ JE NOVEGA V PUEBLO?

Pueblo, Colo.

Zadnjo nedeljo večer smo imeli prijetno zabavo na našem šolskem vrtu. Udeležba je bila povoljna in je prinesla še lep dohodek.

Č. g. Anthony Roitz, OSB. naš pomožni župnik se je mudil v Minnesoti skoro teden dni in se je te dni povrnil s severa.

Č. g. Aleksander Urankar, slovenski župnik iz Chicage se je mudil zadnji teden pri nas v Pueblo.

Dne 21. augusta sta se poročila ženin Viljem Petrič in Helen Hemmrick.

Med počitnicami smo prebarvali našo šolo, ki je zdaj gotova, da sprejme zopet našo mladino za prihodnje šolsko leto.

Poročevalec

NA KONVENCIJO, OBISK IN DRUGO

Chicago, Ill.

Iz Chicage smo odšli, kakor je bilo prej domenjeno. Posebni vlak North Western železnice je zapustil postajo ob 5 uri popoldne. Vožnja je bila prav lepa in dan krasen. Postrežba na vlaku tudi dobra; še okusnega piva nam ni manjkalo, katerega je preskrbel Mr. J. Kochevar. Tako smo drugi dan ob 9 uri dopoldne dospeli z dveurno zamudo v mesto Eveleth. Vsi smo že nestrpno pričakovali da bi že enkrat bili na mestu. No, pa smo srečno privozili. Prvi utis ki smo ga dobili, nas je navdušil. Zlasti, ko smo zagledali krajevna društva z zastavami in godbo, ki so nam zaigrali v pozdrav. Med veselim igranjem godbe smo se uredili v vrsto in odkorakali po mestu. Gledalcev je bilo veliko in kar opazili smo, da se je v resnici celo mesto pripravilo, da nam pripravi kar najlepši sprejem. Vse je bilo ozaljšano in vse navdušeno, tako da smo v tem navdušenju kmalu pozabili na tisto dveurno zamudo, ki jo je imel naš vlak. Tako v vrsto vrejeni smo odkorakali v mestni avditorij, kjer smo se naznanili tamkajšnjemu odboru, ki so nam dali potrebna navodila, kakor so nas tudi pokrepčali, kar nam je prav prišlo, ker smo bili že skoro lačni. Po zajutreku smo se podali vsak na svoje stanovanje. Jaz in moja soproga ter Mrs. Kolenko smo jo mahnili kar na moje staro mesto, to je k Mr. in Mrs. A. Zakrajšek, kjer sem bil v času mojega potovanja po naselbinah že večkrat njih gost. Kakor vedno poprej mene, so nas tudi sedaj z veseljem sprejeli. — Ob 11 uri smo imeli sv. mašo. Cerkev je

(Dalje na 3. str)

Dogodki
med Slovenci po Ameriki

Poroka

Madison, O. — V tukajšnji cerkvi je Rev. Virant pretekli teden poročil Miss Elsie Kraker in Mr. Emila Hosler. Oče neveste je brat pokojnega Johna Krakerja iz Euclida,O.

Obisk

Conneaut, O. — V petek 25. avgusta se je nahajal pri Mrs. John Berus in družini njen bratranec Mr. John Maren iz Milwaukee, Wis. Bilo je to izredno presenečenje, ko so se po osmih letih zopet sestali. V nedeljo se je podal v Bridgeville, Pa., po društvenih opravkih. Mr. Maren je namreč glavni nadzornik SSPZ. Mrs. Berus se mu zahvaljuje za obisk ter mu želi srečno vrnitev nazaj domov.

Vest iz domovine

Cleveland, O. — Mrs. Mary Modic in Mrs. Jerica Sivec, ena živeča na East 67. St., druga na Carry Ave.. sta dobili žalostno sporočilo iz stare domovine, da jima je v vasi Sleme, fara Sv. Trojica pri Velikih Blokah umrla njuna mati Marija Krašovec, v starosti 73 let. Pokojna zapušča v domovini moža in pet sinov, tukaj pa omenjeni dve hčeri.

Na operaciji

Milwaukee, Wis. — V St. Joseph bolnišnico se je morala podati zaradi operacije Mrs. Terezija Ramshak, soproga znanega Mr. Franka Ramshak. Operirana je bila dne 30. avg. in je operacijo srečno prestala. Nahaja se v sobi št. 338. — Želimo ji skorajšnjega okrevanja.

Smrten padec

So. Chicago, Ill. — Preteklo nedeljo zvečer, ko je Jack Sintich sedel s prijatelji na ograji pred svojo hišo na 9423 Ewing Ave., je nenadno omahnil in padel precej globoko na cementna tla ter se ubil. — Pokojni je bil doma nekje iz Žumberka in zapušča ženo Angelo ter več otrok. Star je bil 52 let. Pokopan je bil iz hrvatske cerkve Srca Jezusovega pretekli četrtek.

Smrtna kosa

Cleveland, O. — Preteklo nedeljo je po dolgi in mučni bolezni preminul tukaj dobro poznani Frank Gričar, v starosti 50 let. Stanoval je na East 157. St. in zapušča soprogo, ki je doma iz Rakitne pri Borovnici ter enega brata v Forest City, Pa. Doma je bil iz vasi Javorje, fara Sv. Križ pri Litiji, kjer zapušča brata in štiri sestre.

List "Am. Slovenec" je last nina katoliških Slovencev v Ameriki. Kdor podpira katoliški list "Am. Slovenca," podpira katoliške Slovence v Ameriki.

"TARZAN NEUSTRAŠENI" (34)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Ko je prišel sel naznanit, da so vsi vojaki obkolili Tarzanovo družbo, je Balzo naenkrat divje zavpil: "Napad!" To je bilo nekaj izrednega za Tarzana, da bi bil kedaj presenečen, kajti ni si mislil, da si bodo divjaki upali napasti pri belem dnevu in na tako odprtem prostoru. Presenetilo ga je,

Najhujše je bilo to, ker ni bil nihče od Tarzanove družbe niti najmanj pripravljen na kak napad in tako ni bilo mnogo misliti na obrambo. Nastala je zmeda in vsak je hitel, da se kolikor mogoče skrije pred divjaki, ki so nalašč pustili, da so se črni nosači skrili, da so oni lagljе pazili na bele.

"Urabite žive!" je divje zavpil poveljnik Balzo. — Bob in Jeff, ki sta se kmalu zavedla od prvega presenečenja, sta naglo skočila k velikemu drevesu, pograbila za samokrese, katere sta k sreči imela za pasom in začela streljati v divjake. Posrečilo se jima je, da sta potisnila Mary k drevesu.

Prizadevala sta si kolikor mogoče, da zavarujeta sebe, zlasti pa tudi Mary. Jeff je bil še tako nesramen, da mu ni bilo žal za tovariša Boba, samo da reši sebe in Mary. Bob je še zaklical Tarzanu, naj jim pomaga, toda Tarzan, kakor da ni slišal njegovega klica, je pobegnil proti prvemu drevesu.

POZOR! Poglej na številke poleg naslova in imena. Ako ti je naročnine potekla, obnovi jo in pomagaj listu!

POHORSKO VSTAJENJE

Zeleni pohorski gozdovi. Vmes so požgane frate, travniki in njive. Dehti arnika in cveto tavžentrože. Tihe pohorske domačije samevajo na planotah, v globelih so ob vodi žage in mlini.

Tako skrivnostna je pesem stoletnih smrek. Veter pošumeva med vrhovi in pohorska duša prisluškuje . . . Pohorec je vse: kmet, drvar, ogljar, če treba tudi dninar in delavec v fabriki — a vedno ostane prikovan na ta božji pohorski svet, čuva domačije iz roda v rod. Marsikaj je že prešlo. Nekdaj številne "glažute" razpadajo, vse tišja je pesem žag. Vedno živa je le trdna vera: ostati in ustvariti sebi in zanamcem boljše čase.

Po dolinah so lepe, široke ceste. Življenje se preliva po njih, tako iz dneva v dan, polno lažnega bleska in minljivosti. S teh cest se razpredajo navkreber sprane poti in steze in te vodijo do tihih domačij, kamor le poredko butne val zlaganosti in hlimbe. Trdi ko pohorski granit, izkresani ko kremenjak, ostajajo značaji ljudi in vendar — njih duša je tako neizrečeno mehka. Ob večerih se oglaša otožno prešerna pesem fantov. Na oknih so gorečke in rožen-kravt, ki nenehoma vabijo. In fantje pojejo o prelepem Pohorju, o ljubezni do narave in deklet.

Ko se Pohorcu izteče življenje, mu v krsto natrosijo rdečega resja. Za zadnji pozdrav lepih gozdov, v katere je bil zaljubljen do smrti. Po gorski poti se pomika mrtvaški sprevod v dolino. Špalir tvorijo mogočne smreke in veter pošumeva v vejevju . . .

Tista leta je bilo za čudo vse drugače. V zasanjano brezskrbnost je udarila vojna. Zamirala je fantovska pesem. Možje in fantje so odhajali. Krvavečih src so zapuščali domačije. Iz prsi so se trgali vriski, ko so v očeh blestele solze. Odhajali so z upi v srcu. V dolini je bila zadnja postaja slovesa. Moški so se trgali iz objemov žensk, okorni in trdi Pohorci so komaj zadrževali jok. Vse, le jokati ne! Ko je izginjal za ovinkom vlak, je bilo vsega konec. Prav za prav pa šele začetek vsega trpljenja in poniževanj.

Pohorci so na bojiščih trpeli in umirali za starega cesarja in Avstrijo ko vsi drugi. Tako je bilo ukazano. Temu in onemu se je vrivalo v misli spoznanje, ki je rodilo prve dvome: kakšen in kolik bo hasek za mene? Samoljubje Pohorcev je pogosto udarilo z vso silo na dan. V Rušah so že ob začetku vojne govorili o Jugoslaviji. Pohorci so ob nedeljah prisluhnili tem pogovorom in pritrjevali so misli, da bi bilo res dobro, ko bi bili samemu sebi gospodarji.

Potem so prišli časi, ko so bili zdoma vsi zreli možje in fantje. Doma so ostali le starci, otroci in ženske. Avstrija je iskala tudi med njimi sovražnike države. Ob nedeljah so bile pohorske poti polne mestnih buršev in renegatov, ki so se ob vinu navduševali za vojno in cesarja. Nikoli niso pohorski kmetje, drvarji in ogljarji mislili kaj slabega o državi. Ko pa so videli, da jih ima mestna gospoda za slovenske pse, ki bi jih bilo treba postreliti, jim je zavrela kri. Ko so bili sami med seboj, so kleli in zmerjali in želeli konca Avstrije. Čim bolj se je nagibala vojna sreča na stran sovražnikov Avstrije, vse bolj so besneli oblastniki. Špiclji so preplavili kraje. V Rušah so odkrili "veleizdajalce", ki da so bili v zvezi z Beogradom. Sivolase može so vklepali v verige in jih odpeljali v Gradec. Zreloltirana poulična drhal jih je opljuvala in kamenjala. Obliti s krvjo in pomazani s pljunki so zravnanih glav stopali prvi znanilci vstajenja nove države in svobode.

Pohorci so se razgibali. Med zidove tihih domačij se je vselil nemir. Štiri dolga leta tihega trpljenja je bilo dovolj. Konec, konec vseh tistih, ki so tlačili, zmerjali in zapirali, ki niso več zmogli kruha in ki so teptali zadnje ostanke človeškega dostojanstva ob tej hudi uri, taka je bila želja vseh. Mrzlično so pričakovali ljudje vstajenja in se pripravljali nanj.

Da, dvajset let je že od takrat . . .

Bili smo še otroci, zvedavi in široko razprtih oči smo gledali, kako so venela lica naše matere. Zvečer, ko nismo mogli zaspati, smo prisluškovali šepetu v materini kamri. Mati se je pogovarjala z Bogom. Do smrti žalostne oči Križanega na razpelu so ji bile tolažba, edina v hudi uri. Vedeli smo zakaj vse to. Vse je bilo del naše zorne mladosti: oče in starejši bratje na fronti, doma je polja preraščal plevel, pomanjkanje vsega nam je izpodkopavalo zdravo rast. Mati je trpela za sebe in za nas. Sprva je jokala in z njo mi, potem je usahnil vrelec solz. Samo Bog v kotu materine kamre je še vedel za njene tožbe in prošnje.

Nekega večera smo čakali mater. V mraku je prišla in ko si je na pragu razvezovala ruto, je vsa zasopla in zardela skoraj kriknila:

"Otroci, konec je vsega . . . Jugoslavija je zdaj . . . v Rušah so že oznanili . . ."

Otroci smo odprli usta. Požirali smo besedo za besedo, ko je mati nadaljevala:

"Pravijo, da bomo zdaj sami sebi gospodarji . . . Hvala Bogu!" Več ni zmogla. Po uvelih licih so se ji vsule solze, po dolgem so bile to solze veselja. Njene zdelane roke so nas objele.

Zvečer je mati zopet imela pogovor z Bogom. Otroci pa smo pozno v večer še govorili in vedno znova smo zlogovali mehko in božajočo besedo: Ju-go-sla-vi-ja. Čutili smo in vedeli, da nam ta odrešujoča beseda povrne očeta in brate, da bo zopet dovolj kruha in da bo mati zopet vsa srečna in nasmejana. Kaj več takrat naše otroške misli niso zmogle . . .

Tako je bilo takrat naše vstajenje pred dvajsetimi leti. Vstajale so znova pohorske domačije k novemu življenju. Leta tegobe, ki so nam grenila našo otroškost, so zapustila sled, ki se ne da več izbrisati. Po vstajenju hočemo živeti!

Drago Bajt.

—o—

ZAKLAD NA STAREM VRTU

Pri gradnji nove ceste v bližini albanske prestolnice Tirane so prekopavali star vrt in so naleteli na izvotljeno skalo, v kateri so odkrili zaboj z 10.000 zlatniki.

Poizvedbe so dognale, da je neki albanski veleposestnik pred kakšnimi 20 leti ta zaklad zakopal na vrtu. Pripravil ga je bil za doto svoji hčeri. Razen njega in starega služabnika ni vedel nihče za ta zaklad.

Posestnik je šele ob poroki svoje hčere povedal zetu, kakšno doto je bil namenil svoji hčeri. Pozval ga je naj pride k njemu in to doto sprejme. Na povratku s poročne slavnosti se je tast s starim služabnikom smrtno ponesrečil,ne da bi bil prej natančneje povedal, kje leži zlati zaklad. Mladoporočenca sta celo leto sistematično prekopavala vrt in nista našla ničesar. Med tem si je bil mož v upanju, da bo našel zaklad, izposodil precejšnje vsote in ker jih ni mogel vrniti, so ga upniki ovadili policiji. To je na mlada zakonca vplivalo tako, da sta si vzela življenje. Sedaj je naključje spravilo zlato na dan.

DOSEGLA HITROSTNI REKORD

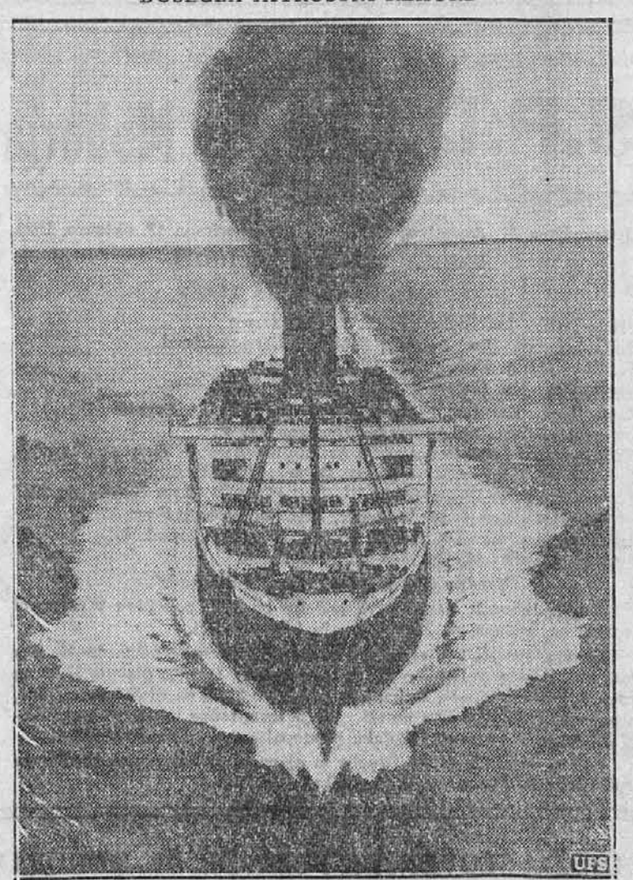

Angleška potniška ladja Queen Mary, ko reže valove Atlantika na svoji nedavni plovbi iz New Yorka, pri kateri je dosegla hitrostni rekord, ko je prevozila Atlantik v treh dneh 20 urah in 42 minutah.

ZA NAŠE GOSPODINJE

NEKAJ O KUMARAH

V zgodnjem srednjem veku so pomenile kumare pravo delikatesо in so jih gospodinje s skrbjo in pazljivostjo vzgajale po vrtovih. Danes je kumara hrana za vsakega, ki si jo lahko privošči. Prvi ljubitelji kumar so bili Grki in Rimljani. Gojili so jo v rastlinjakih in da bi njen aroma še požlahtnili, so jo sadili med rožami, polagali med grozdje in breskve. Rimske kumare so bile znane po vsem rimskem cesarstvu. Sploh je veljalo pravilo, kdor ima rastlinjak za kumare, ta ima tudi okus. S ponosom so vodili gosta na svoj vrt in mu kazali lepo rastoče kumare in vsak je bil počaščen, če mu je gostitelj podaril kumaro.

V Rusiji je igrala kumara veliko vlogo kot ljudska hrana. V Rusiji so tudi začeli prvi vlagati kumare v kis, katere so potem jedli s suhim kruhom. Pri Perzijcih in Arabcih je bila kumara ravno tako delikatesa, katero so si lahko privoščili samo bogati ljudje. Ko je dozorela v Smirni prva kumara, je praznovalo mesto velik narodni praznik. Ko so odtrgali ta žlahtni sad, so zagrmeli topovi v čast tej dobri poslastici. Mesto je kar vzradoščeno praznovalo ta veliki dogodek. Pripovedujejo tudi, da je zloglasni Mongolec Timurlenk, ki je 25 let brezobzirno vladal nad Perzijci, kaj rad odpustil svojemu podložniku, če mu je dal kumaro. Ko je ta grozovitež umrl v letu 1405., so mu dali v grob kar polno košaro kumar, da ne bi tudi v grobu stradal te dobre jedi. Kumare so bile tedaj posebnost na vsakem jedilnem listu. Zato ni čudno, če so po nekaj dnevih izginile kumare iz njegovega groba.

Ko je Mohamed II. zavzel v letu 1453. Konstantinapol in ga postavil za glavno mesto turškega cesarstva, je priredil sijajno gostijo. Kot posebna specialiteta so bile tudi kumare. Veliki oblastnik je preštel sam vse kumare. Manjkali sta dve. Začel je s preiskavo, a nikakor ni mogel izslediti tatu. Odločil se je, da svojim slugam razpara drobovje. Ko je ravno hotel osmega na tak lep način preiskati, je prišel prvi gost. Pojedina se je pričela, in ko se je končala, se je Mohamedu njegova jeza že ohladila. Pri gostiji se je namreč najedel kumar neoziraje se na svoje goste.

Frankfurtski krvnik bi moral obglaviti nekega zločinca. To je bilo v 17. stol. Na smrt obsojeni pa so imeli tudi že tedaj pravico, da si bodisi s hrano bodisi s pijačo posladkajo svoje zadnje ure. In kaj se je zgodilo? Obsojenec si je zaželel kumar. Krvnik je moral v onih časih sam poskrbeti, da je zadovoljil posledni želji obsojenca. Kljub vsemu trudu in prizadevanju ni mogel dobiti kumar. Obsojenec pa ni popustil od svoje zahteve. Njegova zadnja želja se mora izpolniti. Šele po osmih dneh je krvnik prišel do kumar in ustregel čudni želji obsojenca. Ko pa je prišla pošiljka iz Rusije in ko so ponudili obsojencu kumare, jih je enostavno zagnal čez okno. Prevelika redkost kumar mu je podaljšala življenje. Več pa ni hotel in s tem je bil tudi zadovoljen. Kaj mu pa naj tudi pomagajo kumare, če pa mora umreti po nekaj urah.

—o—

PRIPRAVA NEKATERIH JEDI

Juha iz telečjih kosti

Telečje ali tudi kurje kosti drobno sesekaj ter deni na mast, v kateri si spražila nekoliko čebule. Ko so kosti rumenkaste, potresi pri strani dve do tri žlice bele moke, premešaj in zalij z dvema in pol kvartoma juhe. Prideni koreninico peteršilja, vršiček majerona, košček limonine lupinice in za nožev vrh muškatnega oreščka ter okisaj z limonovim sokom. Meso od kosti obreži, zreži ter deni v juho. Ko jo daš na mizo, dodaj na koščke zrezane in opečene žemlje.

* * *

Zeljni štori kot prikuha

Zeljne štore olupi, da je vsa trda skorja popolnoma odstranjena. Ko so olupljeni, (kake tri funte naj jih bo), jih zribaj v rezance in deni kuhat v vrelo vodo. Medtem segrej v kozici dve žlici masti, zarumeni v njej žlico dobro zrezane čebule, prideni dve žlici moke, malo zarumeni, prilij malo kisa, pol žlice kumne in mehko kuhane ter odcejene štore; zalij z juho ali vodo v kateri se je kuhal olupljeni krompir; prideni še malo drobno zrezanega česna in osoli. Tako daš na mizo za prikuho k govedini.

* * *

Jabolčni kuh

Mešaj, da naraste: 4 rumenjake, 4 unče sladkorja in naribano lupinico pol limone. Nato primešaj 4 unče olupljenih, zmletih mandeljnov, orehov ali lešnikov, ene žemlje drobtine, (drobtine poškropi z rumom) in nazadnje še sneg treh beljakov. Posodo za torto dobro pomaži s sirovim maslom, zlij noter testo, razravnaj in po vrhu naloži olupljenih in tenko narezanih jabolk, nato speci. Pečeno potresi z vanilijevim sladkorjem in daj na mizo.

—o—

PRAKTIČNI NASVET

Če ti ostane mast, kadar kaj v posodah pečeš, pražiš, jo moreš še uporabiti, če ji odvzameš sladki okus in temno barvo. Ko je mast še vroča, izlij vanjo precej vode, da se mast usede vrh vode. Ko napraviš luknjico skozi plast maščobe, moreš vodo izlahka odliti. To ponoviš trikrat .Potem ostane izčiščena mast v svoji naravni barvi v posodi in tudi nima več nobenega okusa po praženju.

—o—

ZDRAVSTVO

NIKOTIN NEVARNEJŠI KOT ALKOHOL

Znani fiziolog dr. Gerhard Venzmer govori v nekem članku o vplivu alkohola in nikotina na človeško zdravje. Pravi, da sta ti nasladili pod nekimi pogoji škodljivi in zahteva zato prepoved alkohola za mladostnike in ljudi s šibko voljo. Izreka se tudi drugače za zmernost.

Po drugi strani pa zastopa naziranje, da je alkohol v zmernih količinah za odrasli, zdravi organizem ne samo neškodljiv, temveč življenjska dogajanja celo pospešuje in sprošča živce, kar je potrebno baš v našem nemirnem času. Da alkohol v zmernih količinah nikakor ni škodljiv, nam dokazuje to, da so ljudstva, ki ga tako uživajo, prav tako krepka, zdrava, delavna, živijo prav tako dolgo in imajo krepko potomstvo kakor ljudstva, ki se alkohola iz kateregakoli razloga izogibajo. Ne uživanje, temveč zlorabljanje alkohola je škodljivo. Popolna prepoved alkohola, ki jo nekateri zahtevajo, strelja nedvomno mimo cilja.

Z zdravniškega stališča je zloraba nikotina nevarnejša nego nezmerno uživanje alkohola. Nikotin napada živčni sistem, po njem se kaj rado pojavlja tresenje, močno utripanje srca, zdražljivost, povečano delovanje ščitne žleze z vsemi posledicami, ki jih ni podcenjevati. V zadnjem času so tudi ugotovili, da ima prekomerno kajenje s strani žensk za posledico nerodovitnost. Kar se tiče alkohola in nikotina, velja zelo pametna beseda starega zdravnika Paracelza: "Vse stvari so strupi in ničesar ni brez strupa. Toda količina je tista, ki lahko napravi, da kakšna stvar ni strupena."

—o—

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje s 2. strani)

bila za to priliko nabito polna delegatov in domačega občinstva. Sv. maša se je darovala za vse žive in mrtve člane in članice K. S. K. Jednote; po sv. maši je bila zahvalna pesem. Takoj ko smo se vrnili na svoja stanovanja, je bilo kosilo, po kosilu pa na piknik, ki je bil oddaljen kaki dve milji od Eveletha. Prostor za piknik je velik in blizu jezera. Je jako lep kraj, samo nekoliko suše so imeli tukaj. Dan je bil vroč, kar je pač za piknik najbolj primerno. Bolj pozno popoldne se je začel program, z govori glavnih uradnikov in petjem. Predstavitelj Mr. A. Zakrajšek, Jr. je bil izboren in je mojstersko vodil celi program, v veselje in zadovoljstvo vseh navzočih. Na večer smo se zopet vrnili domov, med potjo nam je pa Mr. Zakrajšek pokazal studenec, s prav dobro mrzlo vodo. Prišedši domov smo se podali takoj k počitku, da se spočiti pripravimo za delo drugi dan.

Prvi dan konvencije so bili imenovani razni odbori, ki so šli takoj na delo, da pripravijo vse potrebno za izboljšanje in za koristi KSKJ. V delu so nam potekali dnevi vse do četrtka, 18. avgusta, ko je bil tako imenovani manifestacijski dan. Ta dan so se zbrali Slovenci od blizu in daleč, tako da je bil cel Masaba Range skupaj. Bilo je pa seveda tudi drugih narodnosti, tako da lahko zapišem, da se je zbralo do 15,000 ljudi ta dan na Evelethu, vse se je pripravljalo. Trgovine v celem mestu, pa tudi od drugod, so ozaljšali svoje avtomobile; vse se je pripravilo, da se zbere v veliko manifestacijsko parado. Policija je imela veliko dela, da je vse to uredila v lepo vrsto. Okolu šeste ure popoldne smo se začeli pomikati iz Garfield ulice proti mestu; delegatje smo bili po štirje skupaj, tako da smo zavzeli celo cesto. KSKJ je imela krasno flotiljo, ki je predstavljala mater, ko deli svojim otrokom dobrote. Tudi SNPJ je imela svojo flotiljo, četudi je po njih pravilih prepovedano manifestirati s katoličani. — Poglejte, poglejte, so vzklikali nekateri, Jugoslovanska Katoliška Jednota je tudi zastopana, potem Ženska Zveza. Potem, kakor sem že zgoraj omenil, so bili v paradi zastopana razna podjetja; vse je bilo v paradi, da smo se morali čuditi, kako so zmogli Evelethčani spraviti skupaj tako veliko manifestacijo. V paradi je bilo 14 godb, kot iz Virginije, Chisholma, Gilberta, Ely, Dulutha ter domače mestne godbe. Bila so tudi vsa krajevna društva z Masaba Range. Krasno je bilo vse to za pogledati, da smo zares občudovali vsi presenečeni. Zato čast vam Evelethčani! Čast vam Slovenci!

Tako vidite dragi g. urednik, so nam potekali dnevi v Minnesoti. Pa približal se je konec konvencije. Zadnja dva dni smo tudi seje nekoliko podaljšali, tako da smo bili gotovi nekako okolu 12 ure ponoči. Vse ostalo bote pa brali v zapisniku. — H koncu se še prav lepo zahvalim Zakrajškovi družini za dobro postrežbo. Bog plačaj tudi Mr. John Otrinu in hvala, ki nas je obiskal z Ely.

Leo Mladič, del. dr. št. 47,
Johana Mladič, del. dr. št. 78,
F. Kolenko, delegatinja.

—o—

UGRABLJENI LASTNIK PRALNICE SE VRNIL

Des Plaines, Ill. — V petek zadnjega tedna je nenadno izginil lastnik neke tukajšnje pralnice, Julius Borgeson, in domneva je obstojala, da je bil ugrabljen, kar se je tudi izkazalo kot resnično. Zadnji ponedeljek se je mož namreč vrnil domov, omamljen in oslabljen, ter povedal, da so ga v petek ustavili trije moški, ko je vozil svoj truk, ter ga nato zgrabili, mu zavezali oči ter odpeljali v neko kabino ob nekem jezeru, bržkone v Wisconsinu. Ob času, ko je bil ugrabljen, je imel Borgeson spor z unijo, ker ni hotel podpisati pogodbe z njo. Izpuščen pa je bil šest ur potem, ko je njegova žena pristala na zahteve unije. Vendar pa unijski uradniki zanikajo, da so oni imeli kaj opraviti z ugrabitvijo.

—o—

'ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

Telefon v uradu: Plaza 4610 — Telefon v rezidenci: Hyde Park 6410

RUDOLPH P. ZALETEL, M. D.

SLOVENSKI ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad v Hyde Park in Kenwood National Bank Bldg.
Sobna štev. urada 516

1525 East 53rd Street, Chicago, Illinois

Ordinira vsak dan od 1 do 5 popoldne in od 6 do 8 zvečer.
Ob sredah in sobotah po dogovoru.

DENARNE POŠILJATVE

odpravljamo po dnevnem kurzu in so dostavljene prejemnikom brez vsakega odbitka na dom potom pošte. Včeraj so bile naše cene:

V Jugoslavijo: Za:	Din:	V Italijo: Za:	Lir:
$ 2.55	100	$ 6.50	100
$ 5.00	200	$ 12.25	200
$ 7.20	300	$ 30.00	500
$10.00	420	$ 57.00	1000
$11.65	500	$112.50	2000
$23.00	1000	$167.50	3000

Pri večjih svotah poseben popust

Za izplačila v dolarjih:
Za $ 5.00 pošljite ..... $ 5.75
Za $10.00 pošljite $10.85
Za $25.00 pošljite $26.00

Vsa pisma pošljite na:
JOHN JERICH
1849 West Cermak Road
CHICAGO, ILL.

Tovarna novega človeka

je velezanimiva nova povest, ki začne v kratkem izhajati v "Amerikanskem Slovencu". Povest nazorno pokaže družabno življenje sodobne Rusije. Čitatelj dobi iz te povesti velik socialni nauk. Študentka Tanja gre skozi življenje in razmere današnje Rusije, okrog nje se prikazuje življenje drugih. Velike zmešnjave, veliko trpljenje, ki ga je prinesla ruskemu narodu nesrečna revolucija, kaže, kako Rusi polagoma spoznavajo resnico, ki je samo ena. Čitajte ta zanimivi socialni roman od začetka. Opozorite nanj svoje prijatelje in znance. S tem romanom bodo dobili čitatelji nekaj lepega, zakar vam bodo hvaležni.

Opozarjamo pa tudi vse one, ki so na naročnini zaostali, naj te dni isto po možnosti poravnajo, da bodo deležni te lepe povesti.

In še nekaj!

Po svetu se dogajajo sleherni dan velike reči, ki spreminjajo dnevno obliko in obraz starega sveta. Evropa se baš pripravlja na velik spopad. Germani zopet dvigajo svojo ošabno glavo in hočejo zasužnjiti Slovane. Svet stoji pred novimi dogodki. Kakšnimi? Bog ve. Treba je da pozorno sledimo vsi vsem dogodkom, ki se gode dnevno po svetu. Tega pa ne moremo, če nimamo dobrega časopisa v hiši, ki nas o vsem tem dnevno obvešča in poučuje. Pa tudi v naši ljubljeni stari domovini je toliko dnevnih novic, ki so za vse nas zanimive. So dogodki, ki se dogajajo v naših rojstnih vaseh, trgih in mestih v stari domovini. So dogodki, ki se gode po naših slovenskih naselbinah v Ameriki. Vsega tega angleški časopisi ne prinašajo, prinaša jih le slovenski časopis. Zato je velevažno za vsakega ameriškega Slovenca, da je naročen na dnevnik "Amerikanski Slovenec", ki prinaša vse te dogodke dan za dnem. Naročite se še danes na dnevnik

Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Rd., Chicago, Ill.

Stane letno za Ameriko samo $5.00; za pol leta $2.50. Za Chicago in inozemstvo pa $6.00 letno in $3.00 polletno.

"A NJEGA NI..."

FRANC KOLENC — POVEST IZ SVETOVNE VOJNE.

Proti večeru sta zanesla dva vojaka v največji strelni jarek veliko smreko. Odločena je bila za božično drevo, kajti ta večer je bil — božični večer.

Kozarjev Štefan je bil med onimi, za katere poštni voz ni imel niti pisma, niti paketa. Božični večer je bil zanj tudi drugače žalosten. Ko so se tovariši zbirali krog revnega božičnega drevesa, da bi čutili vsaj senco božičnega veselja, je on moral zadeti na ramo puško in se podati v mrzlo zimsko noč na stražo. V gozdu je praznoval božično noč.

Božična noč, kako žalostna si bila za Štefana! Take v življenju še ni imel.

Štefan je zapustil taborišče. Kmalu ga je objel črn gozd visokih smrek. Fant je stopil na eno ozkih stezic in šel proti svojemu mestu. Večkrat je že bil na straži, toda takih občutkov ni imel še nikdar. Ude mu je pretresal mraz. Od trenutka do trenutka ga je tudi pri srcu prijelo, da se je zgrozil. Nekaj časa je korakal gor in dol. Ko se je nekoliko ogrel, se je ustavil. Tesno se je zavil v plašč, potegnil kapo na ušesa in se naslonil na mogočno drevo.

Noč je bila mirna. Topovi so molčali Božično Dete je prineslo mir na svet. Ta zavest je prisilila k molku velika jeklena žrela, ki so bljuvala ogenj in smrt. Sovraštvo je za trenutek ugasnilo, da se vsaj noč miru ne bi skrunila s prelivanjem človeške krvi. Skrivnosten mir je kraljeval v vsej okolici. Samo vrhove visokih smrek je nagibal vetrič semtertja in stresal z njih sneg. Liki tajnostno šepetanje je udarjalo Štefanu na uho šumljanje iglastega listja. Ves zavzet je prisluškoval. Dozdevalo se mu je, da sliši iz daljave mehko božično pesem. Oko se mu je zasolzilo od ganutja. Po vsem životu je začutil prijetno utrujenost in hipoma mu je izginila izpred oči vsa okolica. Zasanjal je.

Dežela sanj, kako si bajna! Ubogega zemljana dvigneš iz solzne doline in mu pričaraš pred oči zlate gradove, pravljična kraljstva, kjer se mu izpolni sleherna želja. Take so bile Štefanove sanje.

Komaj je zatisnil fant oči, mu je duh splaval preko visoke Karpate. Preletel je širno madžarsko ravan in se ustavil pred domačo hišo. Kako spremenjen je bil stari rodni dom! V vencih in zastavah je plaval in se kopal v svetlobi pomladanskega solnca. Krog hiše se je trlo morje naroda. Petje in vriskanje je pretresalo zrak. Na skednju je igrala godba. Takega veselja pri Kozarjevih še ni bilo. Začudeno se je oziral krog sebe. Podal se je v sobo. Mati mu je prihitela nasproti. Razširila je roke in ga pritisnila na srce. Obraz se ji je smejal, ko je zaklicala: "O, prišel si ljubi Štefan! Glej, gostijo smo pripravili. Vedeli smo da prideš, zato smo te pričakovali in pripravili vse potrebno. Kar v cerkev se popeljemo, da g. župnik zvežejo vajine roke . . ." Štefan je strmel in še ni prišel do sape, ko ga je starka pograbila in peljala v sosedno sobo: "Glej Minko! Uboga revica te je tako dolgo pričakovala! Sedaj je več ne smeš zapustiti!" Mladenič se je stresel. Prevzelo ga je nenavadno sladko čuvstvo. Pred seboj je zagledal Minko, lepo, kakor je ni videl še nikdar. Imela je belo svileno obleko. Lase ji je pokrival pajčolan, ki je segal do tal, venčal pa jih je lep, bel venec. V naročju je držala šopek krvavordečih nageljnov. Liki kraljica iz tisočinene noči je stala pred njim. Milo ga je gledala in se mu smehljala. "Minka, Minka, ali si ti?" je vzkliknil on prevzet od velike radosti. Skočil je k Minki in ji ovil roko krog pasu. "Štefan, kako težko sem te pričakovala", je dahnilo dekle in je nagnilo glavico na njegovo ramo. "Kako si lepa, ljuba moja nevesta!" Srečna nevesta je povesila oči in se je ljubko stisnila k svojemu ženinu. "Štefan, ti se šališ!" je dejala z nagajivo očitajočim glasom. "O, ne! Res si lepa ko ti rdeči nageljni. Minka, takega si mi dala pred naborom. Še sedaj ga imam. Na srcu sem ga nosil in vedno čuval. V žalosti me je tolažil. Poljubljal sem ga in mislil nate." Dolgo sta se pogovarjala in obnavljala stare spomine. Potem pa so pristopili oče, mati in Anica. Vsi so se podali na dvorišče. Pred vrati je stala okrašena kočija. Vprežena vranca sta rezgetala in čakala trenutka, da zdirjata. Za prvim vozom so se vrstili drugi. Svatje so jih zasedli. Minka in on sta se peljala proti sreči. Pri cerkvi ju je pozdravila pesem zvonov. Orglje so zabučale, da so se okna stresla. Tako slovesne poroke že dolgo ni bilo. Vsa zmedena sta zaročenca prestopila cerkveni prag. Počasi sta korakala proti oltarju. Tisoč oči se je oziralo proti njima. Začudeno šepetanje ju je spremljalo. Lepa nevesta je vse očarala. On je bil ves srečen in ponosen. Na oltarju so plapolale sveče. Dozdevalo se mu je, da njihov plamen ni bil še nikdar tako svetel. Pred oltarjem sta se ustavila. Vzdrhtela sta, ko sta zagledala sivolasega župnika. Zvonovi so utihnili, orglje umolknile. Mladi srci sta se tresli od pričakovanja. V trenutku se je dvignila izza oltarja velika, črna pošast. Postajala je vedno večja in večja, bližala se je, zakrila oltar in iztegnila roke proti njemu. Zgrabila ga je za prsi, in ga stiskala, da je ječal in trepetal od groze . . .

Štefan se je zdramil. Pred njim je stal vojak, ga na prsih držal za suknjo in ga tresel.

— He, komam, ebredj fel (Hej, prijatelj, vzbudi se)! — je kričal nad njim.

Štefan je začudeno gledal vojaka pred seboj. Ni mogel razumeti, kaj je z njim. Še vedno je stal pod vtisom sanj in se je šele čez nekaj časa domislil, da stoji na straži in je oni vojak prišel, da bi ga zamenil. Molče je pozdravil, prepustil svoje mesto tovarišu in šel proti taborišču.

Težko bi bilo popisati mladeničevo žalost. V sanjah je zrl raj svoje sreče pred seboj. Sedaj je bilo vsega konec.

— Minka, Minka, nikdar te ne bom videl! — je vzdihnil. Bil je prepričan, da so mu sanje napovedale, kaj ga čaka. Ugrabila ga bo smrt, predno bo videl svojo izvoljenko.

(Dalje prih.)

—o—

Širite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec"!

S.P.D. sv. Mohorja

Jstanovljena 31. decembra, 1921. Inkorporirana 12. oktobra, 1923.

SEDEŽ: CHICAGO, ILLINOIS.

Odbor za leto 1938:

Predsednik: **Jos. Zicherl**, 2001 W. 19th Street
Podpredsednik: **Jos. Beribak**, 1811 W. Cermak Road
Tajnik: **Jos. J. Kobal**, 2113 W. 23rd Street
Blagajnik: **Jos. Oblak, Jr.**, 2313 So. Winchester Ave.
Zapisnikar: **Karolina Pichman**, 2326 So. Wolcott Avenue
Duhovni vodja: **Rev. Alexander Urankar, OFM.**
Nadzorniki: **John Densa**, 2730 Arthington Ave. — **Theresa Chernich**, 2024 W. Coulter St. — **Frank Dolenc**, 2015 W. Coulter St.
Porotniki: **John Mlakar**, 1925 W. 22nd Place — **Math Hajdinjak**, 2017 W. 21st Place — **Louis Duller**, 2241 So. Wolcott Ave.
Družbeni zdravnik: **Dr. Jos. E. Ursich**, 2000 W. Cermak Rd.
Vratar: **Charles Medic**, 1844 W. 22nd Place.

Uradno Glasilo: "Amerikanski Slovenec".

Družba zboruje vsako prvo nedeljo ob 1:30 popoldne v cerkveni dvorani sv. Štefana, na 22nd Place in Lincoln ulici.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 6. do 45. leta starosti. Pristop v Družbo je samo en dolar. Družba plačuje $7.00 na teden bolniške podpore, za kar se plačuje po $1.00 na mesec mesečnine, in nič v slučaju, ako član umrje. To je izvanredna ugodnost za vsakega Slovenca v Chicago. Rojaki, pristopajte v to domačo družbo!

Za vsa pojasnila glede Družbe in njenega poslovanja se obrnite na družbenega tajnika ali pa predsednika.

IZ URADA SLOVENSKE PODP. DR. SV. MOHORJA CHICAGO, ILL.

Naša prihodnja redna mesečna seja se bo vršila v sredo dne 7. septembra točno ob osmi uri zvečer v cerkveni dvorani sv. Štefana. Vabljeni ste, da se vdeležite v velikem številu.

Zopet prosim in povdarjam, da plačujte vaš asesment redno. Ako ste zaostali prosim, da pridite in nemudoma poravnate vaš dolg. Čim dalje čakate, tem težje je za plačati. — Z sobratskim pozdravom,

Jos. J. Kobal, tajnik.

VRABCI USTAVILI ŠOLSKI ZVONEC

Herkimer, N. Y. — V tukajšnji farni šoli sv. Frančiška Saleškega se ob letošnjem začetku šolskega leta ne bo oglasil zvonec; vrabci so ga ustavili. Ravno v zvoncu je namreč neki vrabčji par napravil gnezdo, kjer vali mladiče, in vodstvo šole je odločilo, da se ptičev ne sme motiti, in tako bo zvonec molčal.— Brez dvoma bi otroci radi videli, da bi se še v klopeh vgnezdili vrabci, da bi tako sploh šole ne bilo.

VSI KATOLIŠKI SLOVENCI IN SLOVENKE V CHICAGI

vabljeni, da pristopite k prvemu in najstarejšemu društvu v naselbini,

Dr. sv. Štefana

ŠTEV. 1, K. S. K. J.

Smrtninska zavarovalnina—podpora v bolezni—preskrba dostojnega pogreba — šport za mladino.

Odbor za leto 1938:

ANTON BANICH, *predsednik*, JOHN PRAH, *tajnik*
ANTON KREMESEC, *blagajnik*.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGI

Louis J. Zefran

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DANI

— Najboljši automobili za pogrebe,. krste in ženitovanja. Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — Cene zmerne.

Pisano polje

J. M. Trunk

Iveri.

Rev. Michael O'Flanagan nosi kolar, ker hoče pokazati, da je "priest". Duhovnik je res, maševati pa ne sme, in težko, da bi mu bil škof, ki ga je suspendiral, storil krivico. Pri "Prosveti" bi mu celo roko kušnili. Saj meni se je pripetilo, da mi je nekdo prav v hiši zabrusil v obraz: "Vi niste duhovnik, vi ste far". Sveta rosica. V kolarju je O'Flanagan govoril v New Yorku pred množico 16.000 komunistov. Kakor buč morja so doneli "živio". V Detroitu jih je bilo 1000, v Flintu 400. Povsod je bil v kolarju, in hudo pohvalil stališče Commonwala, kakor so to storili tudi Prosveta, Napredek, Naprej..sami svobodomiselci, kakršnim je drugače kolar pravo pohujšanje. Vidim: "In the middle of the suspended priest's talk" Father Luther S. J. tells us, "a strong resonant voice 75 feet from him called in clear echoing tones: "Take off that collar you dirty Judas. You've had your 30 pieces of silver" " Far tudi mene uščipne, Rev. O'Flanagan pa naj sam premišljuje o srebrnikih.

*

"Cankarjev Glasnik" je nastopil drugo leto. Nisem načelno proti namenu. Podnaslov se glasi: "Mesečnik za leposlovje in pouk". To so popolnoma nevtralna tla. Ako amerikanski Slovenci nekaj doprinesejo za leposlovje, slovensko literaturo, in za pouk izseljencev, ne more nihče oporekati, še veseliti ga mora. Moje stališče je objektivno. Niti nisem noben kritik, najmanj glede leposlovja. Utegne biti kako zrno, ako ni več, ni nobeno čudo. Leposlovci so redko posejani, saj je že staro reklo: "Poeta nascitur — pesnik se mora roditi". Le Vergil se je mogel dreti: "Parce mihi, pater, nolo componere versus", ko ga je oče mazal radi pesnikovanja. Tudi pripovednik mora biti rojen pesnik. Pri leposlovju smo vsi bolj revni, moramo biti skromni. Pa le zapišem nekaj tudi o leposlovju. Ko je bilo leposlovje šele v povojih tudi pri Francozih, Angležih, Nemcih...Rusih, je bilo močno doktrinarno. Vsak proizvod je moral vsebovati kak lep nauček. Tudi Slovenci smo imeli to dobo. Vsi malo majajo z glavami, ko zdaj čitajo tiste doktrinarne, pa vrlo slabe proizvode v — leposlovju. Leposlovje je svet zase, sloni le na lepoti, kakor že beseda pove. Kako zrno bo v "C G.", drugače pa sloni vse na propagandi, in propagandno leposlovje ni pravo leposlovje. Vsi pa moramo biti skromni, priznam. "Za pouk". Zopet bo nekaj klenega zrnja. Piše se o kulturnih, socialnih, gospodarstvenih vprašanjih. Na sebi tudi prav, saj so vsak dan pred vrati. Vsi v svobodomiselnem taboru hudo hvalijo. Eh...er. Ali so vsi tudi strokovnjaki?· Na čem sloni ta "pouk"? Kulturna, socialna vprašanja slonijo na neki podlagi. Podlaga tem vprašanjem je v "C. G." materializem, naturalizem. Tega nihče ne more zanikati, najmanj tisti, ki pišejo. Ali ste tako sigurni, da stojite pri materializmu tudi objektivno, ne le subjektivno, na pravem, imate resnico? Kaj pa, če nimate objektivne resnice. če je materialistično naziranje zgrešeno? Bili bi torej v zmoti pri podlagi vseh teh vprašanj. Kako morete s kako zmoto koga "poučiti"??

Pravite, da odkrivate resnico in resnice. Podvomim in celo zanikam. Ali ne pravi prislovica: "Resnica oči kolje"? Očkod skoroda splošna pohvala! Ali ste komu s svojo resnico oklali oči? Nobenemu, ki hvali. Hvala je vrlo sumljiva. Z materialistično "resnico" hudo pomažete grlo vsakemu "kritiku", in ker prava resnica oči kolje, ta "resnica" hudo hladi in pohvala je vsesplošna, pa ne dosti vredna.

Vsakemu svobodno. Moje "Pisano polje" ni nobeno leposlovje, to stoji, in če kdo pravi, da je le "čiv, čiv, čiv.." tegne imeti prav. Ampak glede "pouka" ali resnic, svetovnega naziranja itd. mi je pa res prav, ako svobodomiselec sodi, da je to le kikenkokarija. Ko bi hvalil, bi moral biti to le "resnice", ne pa resnice. Le kdor se ne boji, da bi mu kaka pisanopoljska resnica oko oklala, utegne tudi malo pohvaliti.

—o—

JUPITRU PRISODILI DVE NOVI LUNI

Washington, D. C. — V zvezdarne Mount Wilson v Kaliforniji poročajo, da je dr. Seth Nicholson s pomočjo 100-inčev daljnogleda odkril dve novi luni planeta Jupitra. Ta planet je največji in doslej je bilo znano, da ima devet lun, zdaj so torej to število zvišali na 11.

—o—

POGAJANJE ZA KONČANJE STAVKE

Chicago, Ill. — Stavka na North Shore železnici traja zdaj že tretji teden, a pogajanja, pri katerih posreduje federalni in državni del. department, niso privedla še do nikakega pravega rezultata. V četrtek so se začeli razgovori, da se doseže premirje za ta dni s takojšnjo otvoritvijo dela.

—o—

NAJVEČJA KLET

Največjo klet ima menda neka tovarna šampanjca. Njena podzemska skladišča šampanjca so namreč celih 38 kilometrov dolga. V teh podzemskih skladiščih je seveda več oddelkov, v katerih je shranjen šampanjec razne kakovosti in raznih letnikov. Tukaj je spravljenih 15 milijonov steklenic šampanca vseh vrst in starosti.

PO DELU IN TRUDU STE POTREBNI ZABAVE

ZAPOMNITE SI SLEDEČE ŠTIRI TOČKE:

1. Podpisani vodim že več let dobro urejeno gostilno, — Točim vedno sveže pivo, vse vrste vina, žganja in likerje.
2. Za poletno sezono imam krasen vrt zunaj, kjer se lahko odpočijete v hladni senci, ali pa ob hladnih večerih.
3. Na vrtu imam prostor za balincanje, kjer človek najde mnogo zabave ob prostem času.
4. V moji gostilni dobite vedno domači lunč (prigrizek).

Se priporočam vsem!

Martin Ivanšek (SLOVENSKA GOSTILNA)

Telefon Canal 9713 **1759 West Cermak Rd., Chicago, Illinois**

Naročila za stenske koledarje

"AMERIKANSKEGA SLOVENCA" za l. 1939

sprejemamo do 1. novembra 1938

Na tisoče ameriških Slovencev naroči vsako leto STENSKI KOLEDAR "Amerikanskega Slovenca" svojim domačim, ali prijateljem in znancem v stari kraj. Naročite ga tudi Vi.

KOLEDAR STANE S POŠTNINO SAMO 20 CENTOV,

kar lahko pošljete v Money ordru, znamkah ali gotovini. Zraven pošljite pravilni naslov in ko bo koledar izšel, ga bomo odpravili na dani naslov.

Naročila sprejemamo za JUGOSLAVIJO in vse druge dele sveta. Le za Italijo ne, ker tam je dostava slovenskih tiskovin zelo netočna. — Naročila pošljite na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec 1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure vsak dan od 9. zjutraj do 8:30 zvečer.

DR. H. M. LANCASTER
DENTIST
2159 West Cermak Rd.
(ogel Leavitt St.)
Tel. Canal 3817
CHICAGO, ILL.